

הרב"ש – מה לדרוש מאסיפת חברים (קטע 1 מתוך המאמר)

תשמ"ח - מאמר ל'

1987/88 - מאמר 30

כתבי רב"ש א': עמ' 748 ט"א. ד"ה: ובהאמור נבין את ענין אסיפת חברים. עד עמ' 750 ט"א. ד"ה: "כי רוב בנין חשוב יותר מרוב מנין".

ובהאמור נבין את ענין אסיפת חברים. בזמן שהם מתאספים, מאיזה ענין יש לדבר. קודם כל צריכה להיות המטרה גלויה לכולם, שהאסיפה הזו צריכה לתת תוצאה של אהבת חברים, שכל אחד מהחברים יתעורר לאהוב את השני, שזה נקרא "אהבת הזולת". אולם זה תוצאה. אבל כדי שיוולד הבן הנחמד הזה, צריכים לעשות פעולות, שיביאו את האהבה. ובענין האהבה יש ב' אופנים:

א. אהבה טבעית. שעל זה אין אדם צריך לתת יגיעה. והוא צריך להיזהר לא לקלקל את הטבע.

ב. שזה בא שעי"א אחד עושה טובות להשני. יש בזה גם כן טבע, שהנותן מתנה להשני, הוא גורם בזה שיאהב אותו. לכן כשמתאספים קיבוץ אנשים, ורוצים ביחד לעבוד על אהבת חברים, מוטל על כל אחד מהחברים לעזור להשני, עד כמה שאפשר.

ובזה יש הרבה הבחנות, היות שלא כל אחד דומה להשני. כלומר מה שחסר לזה, אינו חסר להשני. אולם עם דבר אחד כולם שוים, שכל אחד ואחד מהחברים נצרך למצב רוח טוב. זאת אומרת, זה שאין להחברים מצב רוח, אין כולם שוים באותו חסרון, אלא כל אחד יש לו סיבה אחרת, שגורמת לו, שלא יהיה בשמחה.

אי לזאת, מוטל על כל אחד, שיחשבו עם מה הוא יכול לעשות מצב רוח טוב להשני. ולכן צריכים להיזהר, שלא ידברו דיבורים שיכולים להביא להחברה עצבות, שעם זה הוא גורם, שכל אחד מרגיש עצמו ברע. אם כן, לאחר שהוא הולך הביתה, הוא שואל לעצמו, מה הרווחתי בזה שהלכתי להחברה, בכדי לדעת, שהמצב שבו אני נמצא, הוא מצב של שפלות, ואני צריך להצטער על זה. נמצא, כאילו הלכתי להחברה, שהם יכניסו אותי למצב של עצבות. אם כן חבל הזמן. בטח יותר טוב היה, אם לא הלכתי אליהם. ובטח הוא אומר, שעוד הפעם, שאני אצטרך ללכת להחברה, אני אתן להם תירוצים, בכדי שאני אוכל להשתמט מהם.

ובהאמור יוצא, שכל אחד צריך להשתדל להביא להחברה רוח חיים, ומלוא תקוות, ולהכניס מרץ בהחברה, שכל אחד מהחברה, תהיה לו יכולת לומר לעצמו, עכשיו אני מתחיל דף חדש בעבודה. כלומר, שמטרת שבא להחברה, הוא היה מאוכזב מענין התקדמות בעבודת ה'. מה שאין כן עכשיו החברה הכניסו בו רוח חיים מלא תקוה, שהשיג ע"י החברה בטחון וכח התגברות, כי מרגיש עכשיו, שיש בידו להגיע לשלימות.

וכל מה שהיה חושב, שעומד לנגדו הר גבוה, וחשב שאין בידו לכבוש אותו, אלא באמת הם הפרעות חזקות, הוא מרגיש עכשיו, שהם ממש אין ואפס. והכל קבל מכח החברה, מטעם שכל אחד ואחד השתדל להכניס מצב של עידוד וקיום אויר חדש בהחברה.

אבל מה האדם יכול לעשות, בו בזמן שהוא מרגיש, שהוא נמצא במצב של עצבות, הן מצד מצב הגשמי, והן מצד מצב הרוחני. והגיע הזמן, שהוא צריך ללכת להחברה, ועוד שחז"ל אמרו "דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים". היינו לומר להחברים שלו, אולי הם יכולים לתת איזה עזרה. ואם כן, איך אנו אומרים, שכל אחד צריך לעשות להחברה מצב רוח טוב, בזמן שאין לו. ויש כלל "כלום יש בנותן מה שאין בו". אם כן מה עליו לעשות, שיתן משהו להחברה, שזה יתן התרוממות הרוח להחברה.

אולם אין עצה אחרת, אלא שהאדם צריך ללכת בקו ימין. כלומר, שמטרת שהוא הולך לאהבת חברים, שיסתכל בהמאמר של אאמו"ר זצ"ל (של שנת תש"ג), ששם הוא נותן סדר, מהו קו ימין, שהוא ענין של למעלה מהדעת. ומשם הוא יקבל כח, איך כשהוא יגיע להחברה, יהיה בידו של כל אחד ואחד, פחות יותר להכניס רוח של חיים. וע"י זה כל החברה יקבלו שמחה וחזק ובטחון.

ואסור לעורר בזמן אסיפת חברים את הקו שמאל. שרק בזמן שהאדם נמצא ביחידות, אז מותר לו להשתמש, ולא יותר מחצי שעה ביום, עם הקו שמאל. ועיקר עבודת האדם היא ללכת דוקא בקו ימין, כנ"ל (בהמאמר של תש"ג). ושני אנשים ביחד אסור לדבר בחינת שמאל, ורק ע"י זה יכולים לקבל עזרה מהחברה.

אולם גרוע ביותר הוא, בזמן שהאדם בא להחברה, ורואה שכל החברה הם במצב של ירידה, ואיך הוא יכול לקבל מהם חיזוק. אז הוא צריך לדון את כולם לכף זכות. ובזה נבין מה ששאלנו, מהו הסמיכות של "קנה לך חבר" ו"הוי דן את כל האדם לכף זכות". ובהנ"ל נבין, כלומר, שבזמן שרוצה לקנות משהו מן החברה, הוא צריך לדון את כולם לכף

זכות. אז יש מקום, שהוא יכול לקנות מהחברים, שיעזרו לו בעבודה. משום שיש לו ממי לקבל. מה שאין כן בזמן, שהוא רואה, שהוא עומד משכמו ולמעלה מכל החברה. ממי הוא יקבל. ועל זה באו חז"ל ואמרו "הוי דן את כל האדם לכף זכות".

נמצא, שעיקר מה שהאדם צריך לבחינת "קנה לך חבר", לעבוד באהבת הזולת, שע"י זה יכולים לבוא לזכות לאהבת ה', כנ"ל. אבל החברים צריכים בעיקר לדבר ביחד על ענין רוממות ה'. כי לפי גדלות ה', שהאדם משער בעצמו, בשיעור הזה האדם מבטל את עצמו מצד הטבע לה'. כי אנו רואים בטבע, שהקטן מתבטל בפני גדול. ואין זה שייכות לרוחניות, אלא גם אצל אנשים חילוניים נוהג ענין זה.

זאת אומרת, שהקב"ה עשה כך בהטבע. נמצא, שע"י שהחברים מדברים מרוממות ה', התעורר ע"י זה חשק ורצון להתבטל לפני הבורא, כי מתחיל להרגיש ענין תשוקה וכיסופין להתחבר להבורא. וגם יש לזכור, שעד כמה שהחברים יכולים להעריך את חשיבות וגדלות ה', מכל מקום, צריכים עוד ללכת למעלה מהדעת.

כלומר, שהבורא יותר גבוה ממה שהאדם יכול לצייר גדלות ה' בתוך השכל. ולומר, שאנו צריכים להאמין למעלה מהדעת, שהוא מנהיג את העולם בהנהגה של טוב ומטיב. שאם האדם מאמין, שהבורא רוצה אך ורק לטובת האדם, זה מביא להאדם, שיאהב את ה'. עד שיזכה לבחינת "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך". ואת זה האדם צריך לקבל מהחברים.

וענין של השגת הרוממות, יש להשיג דוקא ע"י חברה. וזהו כמו שכתוב בספר "מתן תורה" (דף קמ"א). ושם הוא מדבר בענין בין תלמיד להרב. ואותו דבר הוא בעיקר לגבי רוממות ה'. וזה לשונו "כי השגת הרוממות תלויה לגמרי בהסביבה. ואדם יחידי אי אפשר שיפעל בזה משהו. אמנם ב' תנאים פועלים בהשגת הרוממות:

א. לשמוע תמיד ולקבל את הערכת הסביבה בשיעור הפלגתם.

ב. שהסביבה תהיה גדולה, כמו שכתוב "ברוב עם הדרת מלך".

ולקבל תנאי הא', מחויב כל תלמיד להרגיש עצמו, שהוא הקטן שבכל החברים. ואז יכול לקבל הערכת הרוממות מכולם. כי אין גדול יכול לקבל מקטן ממנו. ומכל שכן שיתפעל מדבריו. ורק הקטן מתפעל מהערכת הגדול.

וכנגד תנאי הב', מחויב כל תלמיד להרים מעלת כל חבר, ולחבבו, כאילו היה גדול הדור. ואז תפעל עליו הסביבה, כמו שהיה סביבה גדולה כראוי, "כי ברוב בנין חשוב יותר מרוב מנין".

Excerpt no. 1 from:

Rabash, "What to Look For in the Assembly of Friends"

Article 30, 1988

With all the above, we can understand the matter of the assembly of friends. When they gather, what should they discuss? First, the goal must be clear to everyone—this gathering must yield the result of love of friends, that each of the friends will be awakened to love the other, which is called "love of others." However, this is only a result. To beget this lovely offspring, actions must be taken to produce the love.

And concerning love, there are two forms: 1) Natural love, for which one does not have to exert. He should only be careful not to spoil nature. 2) One that comes by one doing good things to another. There is nature in that, too, since one who gives a present to another causes him to love him. Hence, when a group of people gathers and wishes to work together on love of friends, they must all help one another as much as they can.

And there are many discernments about that, since not everyone is the same, meaning that what one needs, the other does not. However, there is one thing in which all are equal: Each and every one of the friends needs high spirits. That is, when the friends are not in a good mood, they are not all the same in their needs. Rather, each has his own reason for being unhappy.

Therefore, each one must contemplate how he can bring about a good mood to the other. Thus, they should be careful and avoid discussing things that can bring sadness to the society, for by that one causes the others to feel bad. And then, after he goes home, he will ask himself, "What have I gained by going to the society? To know that I am in a state of lowliness and that I should regret it? It is as though I went to the society so they would bring me into a state of sadness. In that case, it was a waste of time. It would probably be better if I did not go to them." Then he probably says, "The next time I have to go to the society, I'll make up excuses to avoid them."

It therefore follows that each one should try to bring into the society a spirit of life and hopefulness, and infuse energy into the society. Thus, each of the friends will be able to tell himself, "Now I am starting a clean slate in the work." In other words, before he came to the society, he was disappointed with the progress in the work of the Creator, but now the society has filled him with life and hopefulness.

Thus, through society he obtained the confidence and strength to overcome because now he feels that he can achieve wholeness. And all his thoughts—that he was facing a high mountain that could not be conquered, and that these were truly formidable obstructions—now he feels that they are nothing. And he received it all from the power of the society because each and every one tried to instill a spirit of encouragement and the presence of a new atmosphere in the society.

But what can one do when he feels that he is in a state of sadness—both in terms of the corporeal state and the spiritual state—and the time when he must go to the society has come? And yet, our sages said, "A worry in a man's heart? Let him speak of it with others." In other words, he should tell his friends, and perhaps they can offer some help.

But if this is so, why do we say that everyone should bring high spirits into the society when one has none? Moreover, there is a rule that "one cannot give that which one does not have." Thus, what should he do to give something to the society that will give high spirits to the society?

Indeed, there is no other way but for man to walk on the right line. Thus, before he goes to the love of friends, he should read Baal HaSulam's essay (*Shamati*, No. 40) where he clarifies what is the right line, that this is the meaning of above reason. And he should draw strength from there so that when he comes to the society, each and every one will more or less be able to infuse a spirit of life, and by that, the whole of society will feel joy and strength, and confidence.

During the assembly, it is forbidden to evoke the left line. Only when one is alone is he permitted to use the left line, but not more than half an hour a day. But the essence of man's work is to go specifically by the right line, as is written (*Shamati*, No. 40). But two people together must not speak of the left, for only thus can they receive assistance from the society.

But the worst is when a person comes to the society and sees that the whole of society is in a state of decline, so how can he be strengthened by them? At that time, he must judge everyone to the side of merit.

Now we can understand what we asked about the proximity of "Buy yourself a friend" and "Judge every person to the side of merit." With the above written, we can understand that when one wishes to acquire something from the society, he should judge everyone to the side of merit. Then he can acquire from the friends so they will help him in the work, since he has someone from whom to receive. But when he sees that he is far above the whole of society, from whom will he receive? Our sages came and said about this, "Judge every person to the side of merit."

It follows that the main reason why a person needs to buy a friend and work in love of others is that thus he can be rewarded with the love of the Creator. But the friends should primarily speak together about the greatness of the Creator, because according to the greatness of the Creator that

one assumes, to that extent he naturally annuls himself before the Creator. It is as we see in nature that the small one annuls before the great one, and this has nothing to do with spirituality. Rather, this conduct applies even among secular people.

In other words, the Creator made nature this way. Thus, the friends' discussions of the greatness of the Creator awaken a desire and yearning to annul before the Creator because he begins to feel longing and desire to bond with the Creator. And we should also remember that to the extent that the friends can appreciate the importance and greatness of the Creator, we should still go above reason, meaning that the Creator is higher than any greatness of the Creator that one can imagine.

We should say that we believe above reason that He leads the world in a benevolent guidance, and if one believes that the Creator wants only man's best, it makes a person love the Creator until he is rewarded with "And you will love the Lord your God with all your heart and with all your soul." And this is what a person must receive from the friends.

And in the matter of obtaining greatness, it should be obtained specifically through the society. It is as it is written in the book *Matan Torah (The Giving of the Torah*, p 141), where he speaks concerning the teacher and the student. It is the same with regard to the greatness of the Creator. He writes, "Obtaining the greatness depends entirely on the environment, and a single person cannot do a thing about it whatsoever. Yet, there are two conditions to obtaining the greatness: 1) Always listen and assume appreciation of the environment to the extent that they exaggerate. 2) The environment should be great, as it is written, 'In the multitude of people is the king's glory.'

"To receive the first condition, each student must feel that he is the smallest among all the friends. In that state, one can receive the appreciation of the greatness from everyone, since the great cannot receive from a smaller one, much less be impressed by his words. Rather, only the small is impressed by the appreciation of the great.

"And for the second condition, each student must extol the virtues of each friend and cherish him as though he were the greatest in the generation. Then the environment will affect him as a sufficiently great environment, since quality is more important than quantity."

Рабаш. Статья 30 (1988) "Чего требовать от собрания товарищей"

Отрывок из статьи (на иврите стр.748)

Следует понять суть собрания товарищей: о чем следует говорить, когда они собираются. Прежде всего, всем должна быть ясна цель, что результатом собрания должна быть любовь товарищей. Когда каждый из товарищей пробуждается любить другого, это называется любовью к ближнему. Такова цель. Но чтобы родился этот милый ребенок, необходимо выполнить действие, которое вызовет любовь. А в понятии любви есть 2 уровня:

А. Естественная любовь, ради которой человек не должен прилагать усилий. Он должен остерегаться, чтобы не испортить природу.

Б. Любовь, приходящая за счет того, что один доставляет добро другому. Это тоже естественно, поскольку тот, кто дает подарок другому, вызывает тем самым любовь к себе. Поэтому когда собирается группа людей, которые хотят вместе работать над любовью к товарищам, каждый должен насколько возможно помогать другому.

И в этом есть много градаций, поскольку никто не похож на другого. Потребность одного не является потребностью другого. Но в одном вопросе все равны: каждому из товарищей необходимо хорошее настроение. Однако, если у товарищей нет хорошего настроения, это

не означает, что у них одинаковая потребность, ведь у каждого своя причина, из-за которой у него нет радости.

Поэтому на каждого возложено подумать, чем он может создать хорошее настроение другу. И поэтому необходимо остерегаться, чтобы не вести речи, которые опечалят группу, ведь этим по его вине каждый чувствует себя плохо. И тогда по дороге домой он спрашивает себя, что выиграл от пребывания в группе, чтобы знать, что мое нынешнее состояние низкое, и я должен об этом сожалеть. Получается, будто я встречался с группой, чтобы они ввели меня в печаль. Если так, то жаль времени. Наверняка было бы лучше совсем туда не ходить. И, конечно же, он говорит, что в следующий раз, если мне придется идти в группу, я приведу им доказательства, чтобы я мог увильнуть от них.

Из этого следует, что каждый должен стараться внести в группу приподнятое настроение и надежду, придать энергию группе, чтобы каждый ее член мог сказать себе, что сейчас начинает новую страницу в работе. То есть, что до прихода в группу он был разочарован своим продвижением в духовной работе. А сейчас товарищи дали ему дух жизни, полный надежды, что достигнет с их помощью уверенность и силы преодоления. Ведь сейчас он чувствует, что может достичь совершенства. И все, что было важно, что стояло против него как огромная гора, и он думал, что не способен ее покорить, и это действительно сильные помехи, сейчас он думает, что это просто ноль. И все получил от силы группы, потому что каждый постарался привнести дух одобрения и свежую атмосферу в группу.

Но что человек может сделать в то время, когда чувствует печаль, как относительно материального, так и относительно духовного состояния, а надо идти в группу? И еще сказали мудрецы: «Забота в сердце человека говорит другим». То есть говорит своим товарищам, может они могут помочь. Если так, то как же мы говорим, что каждый должен создать в группе хорошее настроение, когда у него его нет? Но есть правило: «Нельзя дать то, чего у тебя нет». Что же ему делать, чтобы дать что-нибудь товарищам, что поднимет настроение в группе?

И нет другого совета, как необходимость следовать правой линии. То есть прежде чем он идет к любви между товарищами, должен прочесть статью Бааль Сулама, где он объясняет, что правая линия означает «выше знания». Оттуда он получит силу, чтобы, придя в группу, вдохнуть в каждого, больше или меньше, дух жизни. И от этого все товарищи получать радость, поддержку и уверенность.

И нельзя пробуждать во время собрания товарищей левую линию. Только когда человек находится наедине с собой, он может работать с левой линией, но не больше чем полчаса в день. Основная работа человека заключается именно в том, чтобы продвигаться в правой линии. А два человека между собой не должны обсуждать левую линию, только таким образом они получают помощь от группы.

Однако хуже всего, когда человек приходит в группу и видит, что вся группа находится в состоянии падения, как же он может получить от них силы? В таком случае он должен оправдывать всех. И отсюда мы поймем ответ на вопрос, в чем связь между указанием «купи себе друга» и требованием оправдать товарища. Если человек хочет приобрести что-то от группы, он должен оправдывать товарищей, в таком случае он сможет приобрести у товарищей помощь в работе, поскольку есть ему от кого получить. Если же он считает, что стоит на голову выше всей группы, от кого же он тогда получит? И об этом мудрецы сказали: «Ты должен оправдать каждого человека». Выходит, что главное, что нужно человеку, чтобы

купить себе друга – работать в любви к ближнему, поскольку благодаря этому сможет удостоиться любви к Творцу.

Однако товарищи в основном должны говорить между собой о величии Творца. Потому что согласно мере величия Творца, которое человек представляет себе, в этой же мере он естественно отменяет себя перед Творцом. Мы видим в природе, что маленький отменяет себя перед большим, это не относится к духовному, и касается также и людей нерелигиозных. Это означает, что Творец сделал это в природе. Получается, что когда товарищи говорят о величии Творца, у них пробуждается желание отменить себя перед Творцом, поскольку они начинают ощущать стремление и сильное желание соединиться с Творцом.

И следует помнить, что насколько товарищи могут оценить важность и величие Творца, они всегда должны идти верой выше знания. То есть Творец выше, чем человек может себе представить в своем разуме и надо сказать, что мы должны верить верой выше разума, что он управляет миром с помощью доброго управления. Если человек верит, что Творец желает людям только добра, он начинает любить Творца пока не достигает состояния «возлюбил Творца своего всем сердцем и душой». И это человек должен получить от своих товарищей. Постигание величия возможно именно с помощью группы. И что написано в книге «Дарование Торы» (стр. 141), где говорится об отношениях ученика и рава (учителя), то же самое является главным в отношении величия Творца. И таковы его слова: «постигание величия зависит полностью от окружения. И одному человеку невозможно здесь что-либо сделать. Однако два условия должны соблюдаться при постижении величия:

- всегда выслушивать и принимать оценку общества в мере их старания в этом;
- окружение должно быть большим, как сказано: «В многочисленности народа – величие царя».

И для того чтобы принять первое условие, обязан каждый ученик ощущать себя наименьшим из всех товарищей. Тогда сможет он получить степень величия ото всех, поскольку не может больший получить от меньшего и, тем более, проникнуться его речами, но лишь малый воспринимает оценку большого.

Согласно же второму условию, каждый ученик обязан превозносить достоинства товарищей и почитать их, как будто они величайшие люди поколения. Тогда окружение будет воздействовать на него таким образом, как если бы оно было действительно большим, поскольку качество важнее, нежели количество».